

2022-05-03 Zapisnik 4. sjednice Savjeta Hrčka

Vrijeme održavanja

03 May 2022 09:00 - 11:30

Mjesto

- Mrežno održavanje

Prisutni

- Iva Grabarić Andonovski, članica Savjeta
- prof. dr. sc. Tomislav Malvić, član Savjeta
- prof. dr. sc. Daria Pašalić, predsjednica Savjeta
- mr. sc. Sonja Pigac, članica Savjeta
- Ivana Prosinečki, članica Savjeta
- prof. dr. sc. Jasenka Sremac, red. prof. u miru, članica Savjeta
- izv. prof. dr. sc. Jadranka Stojanovski, članica Savjeta
- Draženko Celjak, predstojnik Sektora za upravljanje podacima
- Ljiljana Jertec Musap, članica tima Hrčak

Ispricali se

- izv. prof. dr. sc. Ante Blaće, član Savjeta
- dr. sc. Bono Lučić, član Savjeta

Dnevni red

1. *Supplement* ili dodatak
2. Podrška za zbornike radova
3. Kontinuirano izlaženje radova (obaveznost podatka o volumenu i broju te stranici)
4. OJS za prvi broj časopisa
5. Razmjena podataka: Scopus, Wos, Google Scholar
6. Uvjeti korištenja časopisa
7. Ethics statement

Zapisnik

1. *Supplement* ili dodatak

Anketom za izdavače, urednike i administratore časopisa u Hrčku (siječanj 2022.) utvrđeno je da većina časopisa, koja uz redovne, objavljuje i dodatne brojeve, objavljuje tematske brojeve/sveščice (serijska publikacija, ima ISSN).

Članovi Savjeta Hrčka su konstatali da se supplementom (dodatnim brojem) smatra sve što se izdaje barem jednom u pet godina te ta publikacija na Hrčku mora biti tretirana kao zaseban časopis sa zasebnom URL adresom. Odlučeno je da *supplement* (dodatni broj) u Hrčku ne može biti knjiga sažetaka nego mora uključivati cjelovite radove (npr. zbornik radova s konferencije, tematski broj...) pri čemu se cjeloviti radovi moraju zasebno objavljivati kao i u redovitom broju na Hrčku.

Sonja Pigac je iznijela stajalište ISSN ureda prema kojem *supplement* (dodatni broj) mora imati zaseban ISSN broj. Također je istaknula sljedeće:

- *supplement* (dodatni broj) mora imati zaseban naslov (različit od naslova matične publikacije) ili da ima dodatno obilježje uz naslov matične publikacije (npr. Naslov časopisa. Supplement)
- *supplement* (dodatni broj) mora imati svoju numeraciju i izlaziti određenom učestalošću (npr. barem jednom u 5 godina)
- *supplement* (dodatni broj) mora objavljivati sadržajno nešto različito čime nadopunjuju redovni sadržaj matične publikacije (radove s konferencije ili druge neobjavljene radove na neku temu).

Tim Hrčka će u suradnji sa Savjetom Hrčka pripremiti smjernice kako postupiti sa budućim *supplementima* (dodatnim brojevima) u Hrčku. Nakon objave smjernica nužno je provesti dodatnu raspravu kako bi se riješila brojna pitanja proizašla iz različite prakse objave suplementa. Pri tome treba voditi računa da i brojne baze kao i izdavačke kuće objavljuju različite inačice *suplemenata*. Stoga će nakon objave smjernica biti nužna edukacija urednika prije donošenja konačnih obavezujućih uvjeta.

Postojeći *supplementi* (dodatni brojevi) časopisa u Hrčku neće se uređivati.

2. Podrška za zbornike radova

U anketi za izdavače, urednike i administratore časopisa u Hrčku provedenoj u siječnju 2022. 36 osoba izrazilo je interes za testiranjem podrške za objavu zbornika radova *Open Monograph Press* (OMP). Na konferenciji Dani e-infrastrukture 2022 održana je radionica "*Open Monograph Press* za uređivanje zbornika radova", a instalirana je i testna inačica alata OMP.

U tijeku je testiranje alata koje će trajati do 1. lipnja 2022., a u kojem trenutno sudjeluje 5 osoba. Nakon kraja testiranja tim Hrčka prikupit će povratne informacije i održat će se tematska sjednica Savjeta Hrčka o potencijalnoj integraciji OMP-a u Hrčak. U slučaju pružanja podrške za OMP, trebat će donijeti odluku pruža li se usluga (*Press*) ustanovi-nakladniku ili uredništvu zbornika. Tomislav Malvić je, kao jedan od korisnika testnog OMP sustava, predložio da Srce uspostavi produkcijsku verziju sustava i smatra da će sustav tek nakon 1-2 godine pokazati svoju svrhu i korisnost.

3. Kontinuirano izlaženje radova (obaveznost podatka o volumenu i broju te stranici)

Raspravljeno je pitanje časopisa koji prestaju objavljivati brojeve/sveščice te prelaze na kontinuirano objavljivanje radova čim prođu postupak recenzije. Kako bi takvi časopisi mogli ispravno opisivati radove u Hrčku, donesena je sljedeća odluka o obaveznosti unosa podatka o volumenu i broju/sveščici: kod opisivanja broja (sveščica) obavezno je unijeti volumen ili broj (sveščić), odnosno barem jedan od ta dva podatka.

Časopise koji ne objavljuju brojeve/sveščice upućuje se da unesu podatak o volumenu te radove objavljuju kao *online first* verziju koju objavljuju po zaključenju godine. Kao podatak o učestalosti izlaženja kod takvih časopisa unosi se 1.

Zbog časopisa koji nemaju tradicionalne brojeve stranica odlučeno je da se dodaju nova, neobavezna polja eLokator i redni broj rada. Urednici obavezno moraju unijeti ili brojeve stranica ili podatak o eLokatoru.

4. OJS za prvi broj časopisa

Članovi Savjeta suglasani su da se omogući korištenje OJS-a časopisima koji nisu prethodno uvršteni u Hrčak, a ispunjavaju sve kriterije osim kriterija 3. *Spremnost na prvu objavu*. Ispunjavanje ostalih kriterija mora biti vidljivo iz dostavljene dokumentacije.

Časopis mora, nakon otvaranja na OJS-u, objaviti prvi broj koji ispunjava sve kriterije za uvrštavanje u Hrčak sukladno unaprijed definiranoj učestalosti izlaženja časopisa. Ukoliko časopis u predviđenom periodu ne objavi prvi broj, časopis gubi pravo korištenja OJS-a i tim Hrčka može obrisati njegove sadržaje na OJS-u..

Prvi časopis kojemu će biti odobreno otvaranje OJS-a na ovaj način je Sports Law, Policy & Diplomacy Journal.

5. Razmjena podataka: Scopus, Wos, Google Scholar

Iva Grabarić Andonovski je izvijestila o komunikaciji Udruge ZNAK, NSK i tima Hrčka s Clarivate-om o automatiziranom pobiranju podataka hrvatskih časopisa u skupinu baza WoS Core Collection. Dogovoreno je da će WoS napraviti potrebne tehničke pomake za ažurnije indeksiranje. Udruga ZNAK u suradnji sa NSK i Hrčkom također provodi aktivnosti koje bi unaprijedile i ubrzale indeksiranje časopisa u Scopus.

Budući da Scopus ima jasne kriterije za uvrštavanje časopisa Iva Grabarić Andonovski je u ime udruge ZNAK najavila nadolazeću radionicu za hrvatske časopise u suorganizaciji Scopusa koje će se održati u svibnju. Također je izvijestila o pozivu koji je kao tajnica ZNAK-a uputila urednicima hrvatskih časopisa da se prijave na webinar Web of Science Open House Session koji će se održati u lipnju. Za oba webinar pozivi

su poslani putem e-lista hrcak-l, znak-l i Izdavastvo-l.

Članovi Tima Hrčka kontaktirat će tim Google Scholar kako bi se pokušale otkloniti anomalije u indekiranju časopisa putem tog sustava.

Članovi Savjeta smatraju kako bi trebalo, uz pomoć NSK, inzistirati na odgovorima Clarivate-a i Elsevier-a na sljedeća pitanja:

- a. Na koji način i kada Clarivate za skupinu baza nazvanih WoSCC radi ponovno procjenu časopisa s ciljem prebacivanja časopisa iz ESCI u SCIE, SSCI ili AHCI? Bilo kada tijekom godine kada im algoritam ukaže na značajno povećanje indeksnih varijabli ili tijekom lipnja kada se objavljuje JCR za prethodnu godinu? Razmatra li se pri tome i varijabla JCI? Koje kriterije treba zadovoljiti časopis indeksiran u ESCI, a da bi kasnije bio uvršten u SCIE, SSCI ili AHCI citatne indekse?
- b. Tko inicira prelazak časopisa iz ESCI u SCIE, SSCI ili AHCI, uredništvo časopisa ili Clarivate?
- c. Trebaju li časopisi sami inicirati reevaluaciju ili prvi korak radi proizvođač (Clarivate ili Elsevier)? Imaju li baze Scopus i WoSCC mehanizam ranoga upozoravanja časopisa koji se razmatraju za isključenje iz njih i prvo ih upozore na nedostatke?
- d. Naglasiti da upiti dolaze iz ureda NSK koji predstavlja sve hrvatske korisnike tih baza podataka, a u ovom slučaju i sve hrvatske časopise u tim bazama podataka.

6. Uvjeti korištenja časopisa

Stav članova Savjeta Hrčka je da uredništva koja objavljuju na Hrčku ne bi trebali zabranjivati preuzimanje radova u institucijske repozitorije autorovih ustanova. Također, Savjet preporuča svim časopisima odabir i isticanje odgovarajuće CC licencije kako bi jasno iskazali prava korištenja radova. Komentar T. Malvića bio je kako bi časopisi svojim licencijama trebali svakako pratiti temeljni zadatak Hrčka kao portala otvorenog pristupa, tj. portala koji okuplja hrvatske znanstvene i stručne časopise otvorenoga pristupa.

7. Dokument o izdavačkoj etici i znanstvenoj čestitosti (*Ethics statement*)

Temeljem sugestije časopisa Jezik, a radi zahtjeva Scopusa, tim Hrčka je predložio preimenovati Dokument o izdavačkoj etici / *Ethics statement* u Dokument o izdavačkoj etici i znanstvenoj čestitosti / *Publication Ethics and Malpractice Statement*. Članovi Savjeta Hrčka su prijedlog prihvatili. Sljedeća redovita sjednica Savjeta Hrčka održat će se u rujnu, a iznimno se u lipnju može održati izvanredna sjednica Savjeta s temom implementacije podrške za zbornike radova.